

**3ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ Αριθμός και κατηγορία
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ σχετικό με την Εργασία και το Επάγγελμα,**

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Απόσπασμα από την ομιλία του Δρ Ανδρέα Τουπαδάκη σχετικό με την Εργασία και το Επάγγελμα (Σεπτέμβρης 2023, Αθήνα) .

**Δουλειά, Εργασία ή Επάγγελμα;
Συνέπειες στην προσωπική ζωή και στην κοινωνία**

Δουλειά ή Δουλεία. Χωρίς τη χρήση δεξιοτήτων. Για λεφτά! λεφτά!

Το αποτέλεσμα; Καθημερινά δυστυχισμένη ζωή.

Εργασία. Με χρήση δεξιοτήτων. Για λεφτά και μόνο.

Το αποτέλεσμα; Καλοπέραση αλλά με ημερομηνία λήξης!

Επάγγελμα. Με χρήση δεξιοτήτων. Για υπηρεσία της κοινωνίας.

Το αποτέλεσμα; Καθημερινά ευτυχισμένη ζωή.

Επάγγελμα = Άγγελμα Θεού μέσα από το έργο σου.

Ας δούμε τώρα τις έννοιες, ΔΟΥΛΕΙΑ – ΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ με τον τρόπο που τις ορίσαμε, αλλά, εκφραζόμενες μέσω μιας παραβολής, μιας αλληγορίας. Αυτές οι τρεις έννοιες όπως τις ορίσαμε αντιπροσωπεύουν τρεις διαφορετικούς χαρακτήρες ανθρώπων ή και ακόμα τρεις διαφορετικές παροτρύνσεις από γονείς, δασκάλους και καθηγητές προς τους νέους και τις νέες. Ας φανταστούμε λοιπόν τώρα δύο δένδρα και ένα ζώο. Μια καρυδιά, μια μουριά και μια αλεπού.

Πέφτει το ξηρό φύλλο της καρυδιάς στο χώμα και με τον αέρα σήμερα προς τα δεξιά, αύριο προς τα αριστερά. Στους τέλος γίνεται σκόνη. Και η χρήση του; Τροφή για την μουριά. **Και ποιο είναι αυτό το ξηρό φύλλο;** Είναι ο νέος και η νέα που έχει την **ΔΟΥΛΕΙΑ!** που ούτε καν χρησιμοποιεί τα ταλέντα του. Χρήματα μόνο σκέφτεται, και τα αποκτά, με αδικίες, ψευδείς κατηγορίες. Είναι ο έξυπνος της παρέας, η αιτία της καταστροφής της πατρίδας του. Είναι αυτός που στην καλύτερη περίπτωση εργάζεται μακροχρόνια σε κάποια μεγάλη ή μικρή εταιρεία ή οργανισμό για την εκπλήρωση των ονείρων και επιθυμιών άλλων ανθρώπων, συνήθως απλήστων.

Πέφτει και ο μικροσκοπικός σπόρος της μουριάς στο χώμα, τόσο μικρός όσο το κεφάλι μιας καρφίτσας. Και όμως σε λίγο εμφανίζεται ένα τρυφερό δενδράκι που αν προστατευτεί με ένα φράχτη όσο είναι μικρό, γίνεται πελώριο δέντρο. Πάνω στα κλαδιά του τα παιδιά της γειτονιάς σκαρφαλώνουν και τραγουδούν και χορταίνουν με τα μούρα. Με τα φύλλα της χορταίνουν άλλα ζώα. Η κατσίκα δίνει το γάλα της στα παιδιά που τραγουδούν. Με τα φύλλα της και τους μεταξοσκώληκες η γιαγιά παίρνει μετάξι και τους φτιάχνει κοστούμια και πουκάμισα. Τα φύλλα της δίνουν σκιά στην αγελάδα και στους χωριανούς το καταμεσήμερο. **Και ποια είναι αυτή η μουριά;** Είναι ο νέος και η νέα που έχει το **ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ!** που συνήθως έρχεται από μια ταπεινή οικογένεια και που χρησιμοποιεί τα ταλέντα του για υπηρεσία της κοινωνίας. Αυτός που είναι καθημερινά ευτυχισμένος και ποτέ δεν του λείπουν τα χρήματα ή η απασχόληση, μολονότι δεν σκέφτεται μόνο για χρήματα. Είναι ο νέος και η νέα που ακόμα και μόνο με την παρουσία τους σε όλη τους την επαγγελματική ζωή βοηθούν και ανακουφίζουν τους συμπολίτες τους καθημερινά. Λόγω της ύπαρξης και παρουσίας αυτών των ανθρώπων, ο κόσμος ακόμα υπάρχει, διαφορετικά θα είχε πάψει να υπάρχει προ πολλού και ειδικά μετά το 1950.

Έρχεται και η αλεπού χρησιμοποιώντας το ταλέντο της, την εξυπνάδα της και την πονηριά της. Μαζεύει μούρα και καρύδια και ότι άλλο βρει. Αλλά άπληστη όπως είναι, τρώει και τις κότες του αγρότη, του βοσκού, του οικοδόμου, του εργάτη της γης. Και έρχεται η μέρα που ο χωρικός παίρνει το δίκαιο και μπούμ! Έτσι, σταματά το έργο της αλεπούς, που ήταν μόνο για τον εαυτό της. Πεθαίνει! **Και ποια είναι αυτή η αλεπού;** Είναι ο νέος και η νέα που έχει την **ΕΡΓΑΣΙΑ!** Αυτός χρησιμοποιεί την εξυπνάδα, τους καλούς βαθμούς, τους τίτλους σπουδών και με τα ταλέντα του στις μέρες μας γίνεται μια τέλεια μπαταρία δεδομένων και με το προσωπείο ότι το κάνει για την οικογένεια του, και άλλα τέτοια. Και μια μέρα έρχεται ο χωρικός με το δίκαιο, και αυτός δεν είναι άλλος παρά ο εργοδότης του/της. Ξαφνικά μπουμ! Και βρίσκεται χωρίς ΕΡΓΑΣΙΑ, χωρίς χρήματα. Και σαν καράβι που έχασε την άγκυρα του, διαλύεται πάνω στα βράχια. Κατάθλιψη, θυμός, αρρώστια, σκέψεις αυτοκτονίας, διαζύγιο και τα παρόμοια. Δηλαδή καταστροφή της προσωπικής του ζωής και του ευρύτερου περιβάλλοντός του, και κατ' επέκταση και της πατρίδας του.

Τι επιλέγω λοιπόν; Δουλειά, Εργασία ή Επάγγελμα;

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α1 (Μονάδες 15)

Α1.α. Να αποδώσεις συνοπτικά (60-70 λέξεις) τη σημασία του επαγγέλματος για τον άνθρωπο και την κοινωνία, σύμφωνα με όσα υποστηρίζει ο συγγραφέας του κειμένου. (Μονάδες 10)

Α1.β. Να γράψεις έναν τίτλο για το κείμενο. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α2 (Μονάδες 10)

Α2.α. Τι επιλέγω λοιπόν; Δουλεία, Εργασία ή Επάγγελμα; Ποιος είναι ο ρόλος των δύο ερωτήσεων; Να απαντήσετε εξετάζοντας τα ερωτήματα ως προς το νόημα, τη δομή και το ύφος. (Μονάδες 5)

Α2.β. Γιατί ο ομιλητής χρησιμοποιεί αλληγορία κατά τη γνώμη σας; Τι επιτυγχάνει με τη χρήση της; (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α3 (ΤΡΑΠΙΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Α3. Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες (π.χ. επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.ά.) από το κείμενο αναφοράς, να αναπτύξεις τις απόψεις σου σχετικά: α) με τη σημασία της ορθής επιλογής του επαγγέλματος στη ζωή του νέου και β) τα δικά σου κριτήρια σχετικά με την επιλογή του. Το κείμενό σου να έχει τη μορφή άρθρου, το οποίο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σου. (200 – 250 λέξεις)

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

Η φάμπρικα*, Στίχοι: Γιώργος Σκούρτης

Ο Γιώργος Σκούρτης (1940-2018) έγραψε πολλά θεατρικά έργα, διηγήματα, νουβέλες, μυθιστορήματα και σενάρια και σκηνοθέτησε όλα του τα θεατρικά έργα. Το κείμενο αναφοράς ανήκει στον κύκλο τραγουδιών «Μετανάστες» που αναφέρονται στο δράμα της μετανάστευσης.

Η φάμπρικα δε σταματά
δουλεύει νύχτα μέρα
και πώς τον λεν το διπλανό
και τον τρελό τον Ιταλό
να τους ρωτήσω δεν μπορώ
ούτε να πάρω αέρα.

Δουλεύω μπρος στη μηχανή
στη βάρδια δύο δέκα

κι από την πρώτη τη στιγμή
μου στείλανε τον ελεγκτή
να μου πετάξει στο αυτί
δυο λόγια νέα σκέτα.**

Άκουσε φίλε εμιγκρέ***
ο χρόνος είναι χρήμα
με τους εργάτες μη μιλάς
την ώρα σου να την κρατάς
το γιο σου μην το λησμονάς
πεινάει κι είναι κρίμα.

Κι εκεί στο πόστο μου σκυφτός
ξεχνάω τη μιλιά μου
είμαι το νούμερο οχτώ
με ξέρουν όλοι με αυτό
κι εγώ κρατάω μυστικό
ποιο είναι τ' όνομά μου.

*φάμπρικα= το εργοστάσιο (ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ)

**νέτα σκέτα= καθαρά

***εμιγκρέ=ξένε

Ερωτήσεις

Θέμα Β1 (Μονάδες 15)

B1.α. Ποια είναι η ψυχική κατάσταση του εργάτη στο ποίημα; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους. (Μονάδες 7)

B1.β. Ποιες συνθήκες εργασιακής καταπίεσης διακρίνεις στο ποίημα; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου κάνοντας κειμενικές αναφορές. (Μονάδες 8)

Θέμα Β1 (Μονάδες 10)

B2.α. Να εξετάσεις την αποτελεσματικότητα της χρήσης του α' ενικού προσώπου στο ποίημα. (Μονάδες 5)

B2.β. Να εντοπίσεις δύο σχήματα λόγου και μία εικόνα, παραπέμποντας σε συγκεκριμένους στίχους και να καταγράψεις τι εξυπηρετούν. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Β3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Β3. Ο ήρωας του ποιήματος είχε άλλες επαγγελματικές επιλογές; Ποιον παράγοντα αναδεικνύει ως καθοριστικό για την παραμονή του εκεί; Αν ήσουν εσύ στη θέση του, πώς θα αντιδρούσες; Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.